

Megújuló örökség XVII. A határon túli épített örökség kutatása és megóvása

2016. május 19 és 22. között a Teleki László Alapítvány szervezésében, a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával négynapos utazó konferencia került megrendezésre a Nyárád-mentén. A konferencia tizenhetedik alkalommal került megrendezésre, de idén első alkalommal a részvétel egyetemi hallgatók részére is megnyílt, így a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem építész-, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem restaurátor- és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem művészettörténet szakos hallgatói is lehetőséget kaptak a konferencián való részvételre, egy művészettörténet-régészet szakos hallgató pedig az Eötvös Lóránd Tudományegyetemet képviselte.

A konferencia során tizenöt, különböző felekezetű, építészeti kialakítású és korú falusi templomot (Igazfalva, Fületelke, Erdőcsinád, Disznajó, Marosvécs, Tancs, Nagyerce, Mikháza, Nyárádszentmárton, Berekeresztúr, Nyárádszentlászló, Szentdemeter, Erdőszentgyörgy, Énlaka, Marosszentanna) tekintettük meg, melyek állapotát is széles skálán lehetne vázolni a feltárt, felújított maroszentannai református templomtól a kiürült, de nem elhagyatott fületelkei erdőtemplomig. Az (egykor) magánhasználatú épületeket két kastély, a marosvécsi Kemény-kastély és a geryeszegi Teleki-kastély képviselték. Az emlékek bemutatása történelmi összefoglalással, majd az épületek művészettörténeti: stíluskritikai és ikonográfiai szempontú elemzésével történt, melyet az épületeken végzett feltárások, beavatkozások ismertetése követett.

Az egyes helyszínek bemutatását olyan szakemberektől hallhattuk, mint Kiss Lóránd, Lángi József, Mihály Ferenc, akik az adott épületet évek óta kutatják, a beavatkozások tervezésében és kivitelezésében tevékenyen részt vesznek, azt figyelemmel kísérik. Szinte kivétel nélkül minden helyszínen találkozhattunk olyanokkal is, akik a templomok gondját viselik: lelkészekkel, egyházi szolgálattevőkkel. A történelmi információk mellett nekik a helyi közösségek által az épületek helyzetébe, mindennapjaiba nyújtottak bepillantást. Gyakran ezek a beszámolók fogyó gyülekezetekről, funkcióját veszített épületekről szóltak, melyek szomorú, de fontos tapasztalatok. A kastélyok esetében figyelemmel kísérrhettük a tulajdoni viszonyok alakulásának, így a régi, szociális funkció – Marosvécs esetében elmeógyógyintézet, Geryeszegen gyermekotthon, elvesztésének és a helyreállítások, új funkciók keresésének útját. E két helyszínen a leszármazottakkal, Nagy Kemény Gézával, illetve Teleki Kálmánnal is alkalmunk volt találkozni.

A Teleki László Alapítvány hagyományaihoz híven az épített örökség mellett a térség népzenei kincseivel és néptáncával is megismerkedhettünk, Diószegi László, valamint meghívott zenészei és táncosai jóvoltából. A zenés-táncos előadást táncház követte.

Az autopszia, a helyszíni megtekintés kiemelten fontos mind ismereteink gyarapítása, mind az információk szintetizálása, új összefüggések felismerése szempontjából. A konferencia lehetőséget nyújtott a személyes találkozásra a mind a szakemberek és a hallgatók, mind pedig a különböző szakmák hallgatói között. Ezúton köszönöm a Teleki László Alapítvány szervezőinek, hogy lehetőséget biztosítottak a konferencián való részvételre és ezáltal a szakmai fejlődésre.

Úgy érzem, az együtt töltött négy nap során számos szép élménnyel is gazdagodtunk, melyek közül az énlakai templom látogatását emelném ki egy itt olvasott idézettel: „Aki e szentélybe belépsz oldd le saruidat, dobd el álarcodat s Isten szeretetében meger sődve érezd meg te is rálló, vigyázó vagy.” A templom ismertet táblájáról származó idézet úgy érzem, mindannyiunkhoz szól, vallási meggy z dést l függetlenül.

Hegedüs Márta Flóra, M vészettörténet MA hallgató (PPKE BTK)